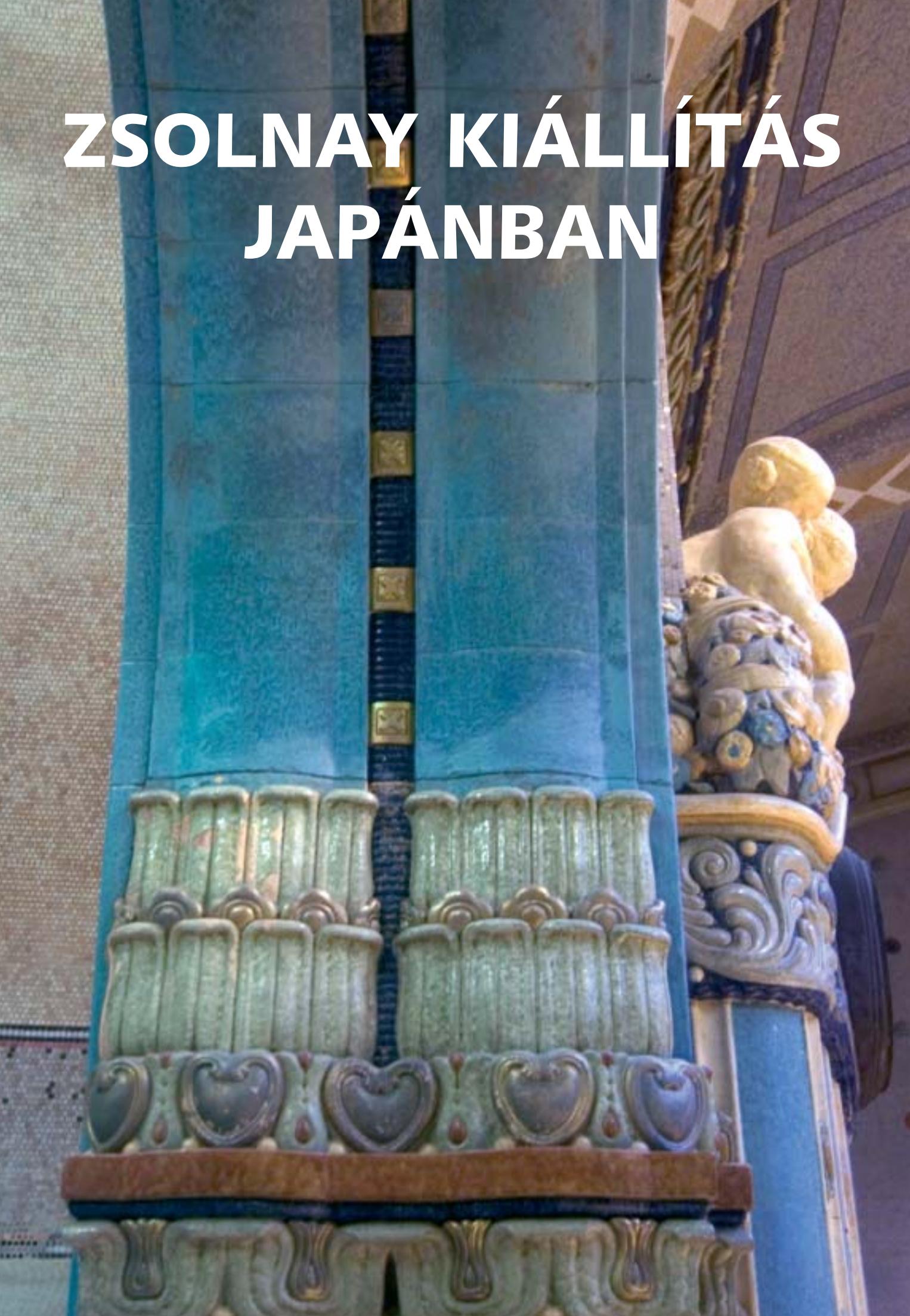

ZSOLNAY KIÁLLÍTÁS JAPÁNBAN

**Miközben ébrednek az új esztendő szép magyar sikerről érkezett hír hozzánk japánból. Január 6-án nyitotta meg ugyanis kapuját Tokióban a Zsolnay művészetét és építészeti kerámiáit bemutató kiállítás az INAX Galériában. A február 19-ig Tokióban (Chuo-ku, Kyobashi 3-6-18) látogatható kiállítás, március 4-től Osa-kában, majd június 2-től Nagoyában is látható lesz !
A kiállítás megtekintése mindenütt ingyenes és vasárnap kivételével 10 - 18 óráig látogatható.**

Ritkán adatik meg magyar kiállítási anyagnak, hogy széles érdeklődő nagyközönség előtt vándorkiállításaként mutatkozhasson.

Most az INAX Corporation japán cég jóvoltából tanúi vagyunk annak, hogy történelmi múlttal rendelkező tárgyi kultúránk megbecsülése nem csupán nemzeti ügyünk.

A kiállítás megrendezése egy japán cég szakmai érdeklődésének köszönhető. A megrendezést felvállaló Inax társaság maga is foglalkozik épületkerámia termékek forgalmazásával. Ez persze kiállítás rendezéshez kevés lenne. Szakemberei és Múzeuma tudatosan kutatja az építészeti kerámiák művészetét és hagyományait a világban. Így már nem lehetett véletlen, hogy múzeumának szakemberei felfedezték a Zsolnay manufaktúra pirogránit elemeinek szépségét. A felfedezés öröme kemény munkával is párosult. A kiállítás szervezőinek két csoportja szószerint végig kutatott minden helyet Magyarországon pincétől-padlásig, hogy testközelből megismerje a Zsolnay épületkerámia elemeket. Ehhez a munkához segítségül hívták az Iparművészeti Múzeum a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Rt, a Magyar Állami Földtani Intézet szakembereit és a család még élő egyik képviselőjét Zsolnay Mattyasovszky Tamást is. A kiállítás előkészítésének történetéhez tartozik az a tény is, hogy a japán rendezők több jegyzetfüzetet írtak tele és 800-nál is több fotót készítettek a kiállítási előmunkák során.

Budapest utcáit előzetes program alapján napokig rőt-ták, hogy kiválogassák a kiállításra szánt anyagot. Szorgos igyekezetük azt célozta, hogy a kiállításon a lehető legteljesebb metszetében bemutassák a Zsolnay pirogránit épületkerámia elemek hagyományait. Azt a

találmányt amely a Zsolnay család nevét többek között megismertette a világgal.

Eldugott épületek részleteit rögzítették filmen és fotón, hogy levetíthessék és megmutathassák a most megnyílt kiállítás termeiben és a kiállításra kiadott könyv lapjain. A könyv szakmai összefoglalóját többek között Csenkey Éva műzeológus szövegének japán fordítása alapján készítették el. A fotó dokumentáció anyagát fáradhatatlan zarándokként Szentiváni János fotózta. Mesteri képei képeslapon és a kiállítás plakátján is megjelentek a kiadott könyv mellett.

De lássuk miről is szól a kiállítás !

A Zsolnay manufaktúra történetéből ismert tény, hogy a gyár megszületésének pillanatától Pécsen ipari kerámiákat is készített. Ezek előbb csupán bélés csövek voltak. Funkciójukat tekintve csatorna, és füstelvezető kéménybéléscsövek, majd később építészeti díszelemek is készültek. Utóbbiak változatossága megszámlálhatatlan. Gazdag formavilágukat a mintakönyvek megfakult lapjai őrzik máig hűen.

Az építészeti korstílus kedvezett a termelésnek. A XIX. század második felét jellemző historizmus gazdag díszítő elemeket igényelt épülő házaihoz. Az egyre fejlődő és termelését bővítő Zsolnay manufaktúra jó piacot talált termékeinek az épülő új házakon.

Termékei az igényes középületeket, jó ízlésű polgári házakat díszítik évszázad múltával is.

Az 1885-ös Országos Kiállítás Múcsarnokán (ma Olof Palme Ház) már ragyogó színekkel mázas felülettel fénylő épületkerámia elemek sora hirdette, hogy a Zsolnay cég nem csupán díszműárú készítésében jeleskedik. Ablakszegélyek, párkánydíszek, oszlopfők, mesterségek címereinek reliefjei, nagyméretű díszvázákat, figurális szobrok, mozaik kerámiák hirdetik máig sokféleségét az alkotói talentumnak. A díszelemek egy részét persze tönkretette az idő.

Háborús sérülések, barbár tudatlan kezek és az időjárás pusztították a kerámia elemeket. Épületek szép címerai estek áldozatul, vannak torzóban mai napig házainkon. (Lásd például az ELTE épületének falait a Puskin utcában !) A stílusok közben változtak, de a hagyomány öröklődött és egyre igényesebb és gazdagabb elemek kerültek ki a manufaktúrából. Szecessziós elemek pazar mozaikjai máig díszei a pesti, pécsi utcaképeknek.

A házfalak külső felülete mellett aztán szép csöndesen belső falakon is megjelentek a fali csempék. Szivárványos ragyogásukat többek között az Országházában, a Zeneakadémián, a Gellért fürdőben a Zsolnay gyár épületeiben máig csodálhatjuk. A tobbzódó formagazdagság és a funkcionalizmus szép példái az Iparművészeti Múzeum és a Magyar Állami Földtani Intézet falain láthatók. A mázas méhsejt formájú tetőcserepek színes kék-fehér, vagy zöld-sárga ragyogása messziről jelzi Zsolnay terméket látunk. A híres épületeket persze hosszan sorolhatnánk, hisz a Posta és Takarékpénztár épületek mellett ki ne látta volna a Budapesti Állatkert Elefántházát, vagy a Cifra palotát Kecskeméten...

Utóbbi bizonyítja a tényt, hogy a Zsolnay pirogránit elemek nemcsak Pestre, vagy Budára kerültek. Büszkén hirdetik - akár szoborként is - az alkotó mesterek keze munkáit határokon túl is.

Most éppen Tokióban, hogy örökségünk megbecsülésre jobban is méltó emlékeiként bemutatkozzanak a szepet szerető japán közönségnek is. Természetesen az anyag és technológia ma is adott. Csupán az a kérdés, hogy a

mai kor építészei tömegek, síkok és terek formálásakor mernek-e álmodni, úgy mint elődeik akik közül többek között Lechner Ödön, Steindl Imre, Schmal Henrik, Lajta Béla, és Kozma Lajos is bátran belekomponálta házaiba a máig történelmi idők viharát is kiálló Zsolnay pirogránitot.

Köszönet japán barátainknak - az INAX CORPORATION és INAX Galéria munkatársainak - hogy ezeket a Zsolnay értékeket - melyek méltó megőrzésére mi magunk talán néha méltatlanul kevés figyelmet fordítunk - nem kevés anyagi áldozatot vállalva megismertetik az érdeklődőkkel és bemutatják a japán közönségnek a most megnyílt kiállítás során.

Ács Érmes Károly

Fotók : Szentiváni János

Közlés : Inax Galéria szíves engedélyével